

Arkeologisk förundersökning 2018

Fjälkinge 183:1, fornlämning 130

HUSBYGGE

Fjälkinge socken, Kristianstads kommun
Skåne län

SKÅNE
ARKEOLOGI

Skånearkeologi
Rapport 2018:33

Per Sarnäs

Arkeologisk förundersökning 2018

Fjälkinge 183:1, fornlämning 130

HUSBYGGE

Fjälkinge socken, Kristianstads kommun
Skåne län

Skånearkeologi

Per Sarnäs

Midgårdsgatan 3

216 19 Malmö

Tel: 0708-82 78 16

E-post: info@skanearkeologi.se

Webb: www.skanearkeologi.se

Arkeologisk förundersökning 2018

Fjälkinge 183:1, fornlämning 130

Husbygge

Fjälkinge socken, Kristianstads kommun

Skåne län

Skånearkeologi

Rapport 2018:33

Författare: Per Sarnäs

Grafisk form: Anders Gutehall

Omslagsbild: Schaktet med keramikfynd

© Skånearkeologi 2018

Innehåll

Undersökningens bakgrund och resultat	5
Tolkning	6
Referenser	8
Tekniska och administrativa uppgifter	9

Undersökningens bakgrund och resultat

Med anledning av ett planerat uppförande av ett enfamiljshus på en tomt i östra delen av Fjällkinge bytomt beslutade länsstyrelsen om en avgränsad arkeologisk förundersökning. Sökanden ville bebygga den västra halvan av fastigheten varför förundersökningen huvudsakligen genomfördes i denna del. Den östra delen var dessutom bevuxen med stora träd och buskar. Gränsen för Fjällkinge bytomt, fornlämning 130:1, går ungefär mitt i fastigheten.

Tomten som skulle bebyggas var nästan 3 ha stor och var, framförallt i östra delen, igenvuxen med träd och buskar. I nordöstra delen av fastigheten stiger topografin mot en mindre höjd som sträcker sig utanför tomtgränsen.

Den arkeologiska förundersökningen föregicks av en genomgång av historiska kartor på Lantmäteriets hemsida varvid det kunde konstateras att det har funnits en rad med hus i västra delen av fastigheten längs med bygatan (Enskifteskarta från 1810).

Själva förundersökningen genomfördes i form av sökschaktning med grävmaskin. Sammanlagt 152 m² fördelat på fem schakt upptogs. Matjordslagret var anmärkningsvärt kraftigt och var upp mot 1 m djupt. Schakten drogs huvudsakligen i den västra delen men ett mindre schakt upptogs i kanten av den mindre höjden, då denna höjd bedömdes vara ett bra läge för bebyggelse. Anläggningar och schakt mättes in med en RTK-GNSS.

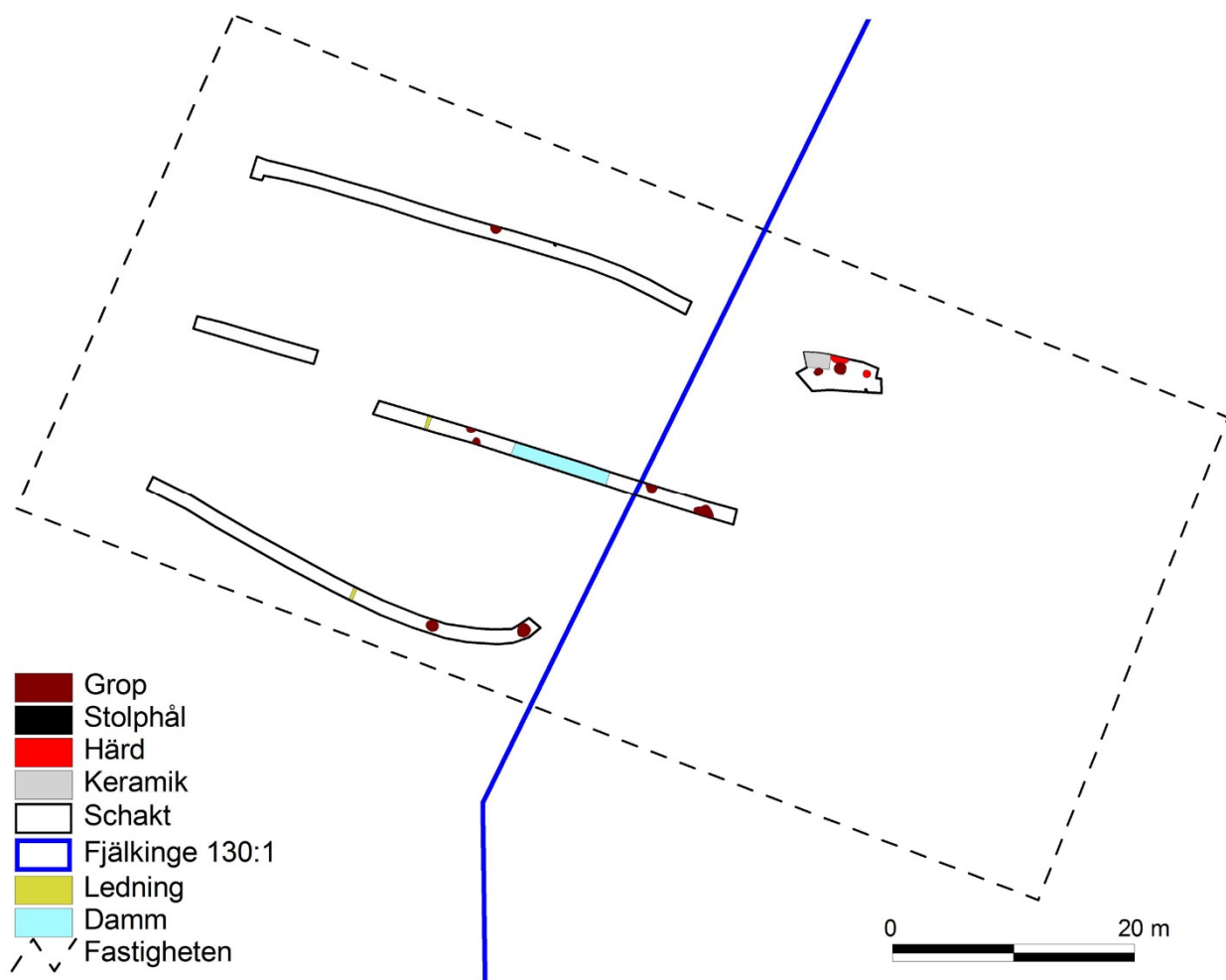
I västra delen av fastigheten, längs med bygatan, där det bedömdes vara störst risk att fornlämningar i form av spår från Fjällkinge bytomt, skulle kunna påträffas, förekom praktiskt taget inga lämningar alls. I matjorden påträffades enstaka bitar av yngre rödgods och tegel. Några i det närmaste cirkelrunda gropar påträffades. I dessa förekom ofta tegelbitar i ytan och de bör troligen tolkas som relativt sentida plantgeringsgropar. Centralt inom fastigheten framkom rester efter en sentida damm med gjutna dammkanter. Dammen bör ha varit ca 8 x 8 m stor. I västra kanten av dammen påträffades en bit förhistorisk keramik (ej tillvaratagen).

Figur 3. Keramikskärva med linjer eller växtavtryck. Skärvan är 1,5 cm bred.

Figur 4. De fem mynningarna med dekor. Från vänster i övre raden 32 897:2, 32 897:3, 32 897:4 och i nedre raden från vänster 32 897:6 och 32 897:7. Skala 1:1.

Figur 5. Schaktplan med schakt, anläggningar och sentida lämningar.

I det mindre schaktet längst i öster framkom ett stolphål, två härder och ett fyndförande lager som innehöll rikligt rikligt med trattbågkeramik. Nästan all tillvaratagen keramik framkom inom en begränsad yta av ca 1 x 2 m i nordvästra hörnet av schaktet. Lagret i vilken keramiken påträffades utgjordes av brun svagt humös sand. Endast en begränsad del av lagret undersöktes, främst i syfte att få fram daterbara skärvor. Det framkom även några keramikskärvor i stolphålet (anl. 1) och i den ena härden (anl. 2). Det påträffades endast ett flintavslag och ett borrh av flinta där spetsen är avbruten. I detta schakt påträffades även ett par av de närmast cirkelrunda groparna. Den västra av dessa undersöktes och den var ca 0,1 m djup och det förekom tegel i fyllningen. Den östra hade skadat den intilliggande härden och är således yngre än härden.

I anl. 3 påträffades ett fiskfjäll varför två jordprover om ca 1,5 l togs i anl. 2–3. Jordproverna sällades sedan i ett såll med 2 mm stora maskor i syfte att påträffa fiskben. I jordproverna framkom dock endast en bit bränt ben i vardera provet.

Tolkning

Fynden och anläggningarna framkom i västra kanten av en ytmässigt stor höjd som sträcker sig österut med sin högsta del strax öster om fastighetens nordöstra hörn. Frågan huruvida anläggningar och fynd är samtida får anses obesvarad då de bitar keramik som framkom i stolphålet och i härden kan ha hamnat där sekundärt vid ett senare tillfälle. Den möjligheten är betydande med beaktande av mängden fynd i det humösa sandlagret. Den påträffade fornlämningen torde kunna avgränsas topografiskt och följa den höjd som börjar i östra delen av fastigheten.

Den påträffade keramiken är dekorerade med fem olika typer av intryck i form av horisontella rader längs mynningen (figur 5). Ett kärl saknade dekor (32 897:5). Det saknas dekor av tvärsnoddstämpel, snörstämpel och vertikala linjer på bukskärvor. Keramiken bör dateras till tidigneolitikum och möjligen den äldre delen av perioden i och med att dekoren enbart består av enkla intryck i rader under mynningarna (Lagergren 2007). En av skärvorna är troligen ett fragment av en kragflaska.

Antalet kärl kan beräknas till minst sju, fem med intryck under mynningen, ett odekorerat och en kragflaska.

Den stora mängden keramik i förhållande till de få fynden av flintavslag är inte en fyndsammansättning som är typisk för vanliga boplatser. Med beaktande av att undersökningsområdet ligger inom en av Skånes megalitområden kan fynden utgöra rester efter en borttagen megalitgrav. De källkritiska problemen är emellertid flera. Det framkom mycket keramik på en begränsad yta, men den totala mängden keramik är dock för liten för att dra några mer vittgående slutsatser. De fåtaliga flintavslagen kan vara en effekt av att den begränsade undersökningen och egentligen bara avspeglar ett varierat depositionsmonster på en boplatser.

Tabell 1. Tabell över samtliga tillvaratagna fynd. Fynden förvaras på Lunds universitets historiska museum under accessionsnummer 32 897.

FNR	SAKORD	TYP	MATERIAL	DEL	ANTAL	VIKT	ANL	BESKRIVNING	ÖVRIGT
1	Kärl	Trattbägare	Keramik	Mynning	1	28			
2	Kärl	Trattbägare	Keramik	Mynning	6	75		Två rader med intryck	Samma kärl
3	Kärl	Trattbägare	Keramik	Mynning	3	93		Två rader med intryck	Samma kärl
4	Kärl	Trattbägare	Keramik	Mynning	4	57		Två rader med intryck, intryck på mynningskanten	Samma kärl
5	Kärl	Trattbägare	Keramik	Mynning	1	20			
6	Kärl	Trattbägare	Keramik	Mynning	1	12		Två rader med intryck	
7	Kärl	Trattbägare	Keramik	Mynning	3	35		Två rader med intryck, intryck på mynningskanten	Samma kärl
8	Kärl	Trattbägare	Keramik	Mynning	1	5		Horisontella streck eller växtavtryck	
9	Kärl	Trattbägare	Keramik	Buk/hals	6	145			
10	Kärl	Trattbägare	Keramik	Mynning	1	5		Tre rader med intryck, intryck på mynningskanten	
11	Kärl	Kragflaska	Keramik	Krage	1	6			
12	Kärl	Trattbägare	Keramik		2	7		Intryck eller växtavtryck	
13	Kärl	Trattbägare	Keramik		63	495			
14	Avslag		Flinta		1	1			
15	Kärl		Keramik		2	18	1		
16	Bränd lera		Bränd lera		2	2	1		
17	Ben		Ben			76	1		
18	Kärl		Keramik		2	20	2		
19	Ben		Fiskfjäll		1	1	2		
20	Kärl		Keramik		1	4	3		
21	Borr		Flinta		1	7	3	Borrspetsen avbruten	

Referenser

Litteratur

Lagergren, A. 2007. Den neolitiska keramiken. I: Andersson, M. (red.) Kustslättens mötesplatser. Riksantikvarieämbete/Regionmuseet Kristianstad.

Kartmaterial

Enskifteskartan från 1810

Fastighetskartan

Internetreferenser

FMIS

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer431-34471-2017
Skånearkeologis diarienummer201801
LUHM nummer32 897

Län Skåne
Kommun Kristianstad
SockenFjälkinge
Fastighet Fjälkinge 183:1
RAÄ-nummer Fjälkinge 130:1

Ekonomiska kartans blad3E2a (RT90)
Koordinatsystem Sweref 99 TM
N koordinat6210672
E koordinat455052
M ö.h. 22-23

Fältarbetstid 2018-08-07
Antal arbetsdagar1
Antal arkeologtimmar9
Antal maskintimmar8

Undersökningsområde 3 900 m²
Undersökt yta152 m²

Projektansvarig Per Sarnäs
Uppdragsgivare Anna Andersson

Fynd och arkivmaterial i form av rapportoriginal, inmättningsfiler och foton förvaras på Lunds universitets historiska museum.